

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 2026

Προς: Την Υπουργό Πολιτισμού, κα Στυλιανή Μενδώνη

Θέμα: «Κίνδυνος αποδυνάμωσης του αρχαιολογικού νόμου για αδικήματα κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω των νέων ποινικών διατάξεων για τα έργα τέχνης»

Κυρία Υπουργέ,

Ο πρόσφατα ψηφισθείς Ν. 5271/2026 του Υπουργείου Πολιτισμού «Προστασία έργων τέχνης και συλλεκτικών αντικειμένων - Καταπολέμηση της κατασκευής και διακίνησης πλαστών έργων τέχνης και συλλεκτικών αντικειμένων και της φθοράς αυτών και τις ποινικές διατάξεις», εισάγει νέο ποινικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της κατασκευής και διακίνησης πλαστών έργων τέχνης, το οποίο εγείρει σοβαρά ζητήματα ως προς το πεδίο εφαρμογής και τη συστηματική του ένταξη στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Από τη συζήτηση και ψήφιση των επίμαχων διατάξεων προκύπτει ότι δεν περιλαμβάνεται ρητή πρόβλεψη ότι αυτές αφορούν αποκλειστικά σύγχρονα έργα τέχνης, ενώ παράλληλα δεν διευκρινίζεται ότι εξαιρούνται από την εφαρμογή τους τα πολιτιστικά αγαθά που ήδη προστατεύονται από τον Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς».

Η απουσία σαφούς προσδιορισμού της σχέσης των νέων διατάξεων με την αρχαιολογική νομοθεσία δημιουργεί εύλογες ανησυχίες περί ενδεχόμενης επικάλυψης ή ακόμη και υποκατάστασης αυστηρότερων ποινικών ρυθμίσεων. Το νέο πλαίσιο θα μπορούσε να οδηγήσει στην εφαρμογή ηπιότερων ποινών ακόμη και σε περιπτώσεις που αφορούν μεταβυζαντινά έργα, θρησκευτικές εικόνες και άλλα πολιτιστικά αγαθά αυξημένης ιστορικής και πολιτιστικής αξίας.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, υπό το ισχύον καθεστώς του Ποινικού Κώδικα, η συρροή και άλλων αδικημάτων, όπως η πλαστογραφία και η απάτη, μπορούσε να

επιφέρει ιδιαίτερα αυστηρές ποινές, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις υπερέβαιναν τα δεκαπέντε έτη κάθειρξης, ενώ ο Ν. 3028/2002 προβλέπει αναλογικά αυστηρότερη ποινική μεταχείριση για αδικήματα κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αντιθέτως, στο νέο νομοθετικό πλαίσιο προβλέπονται χαμηλότερα ανώτατα όρια ποινών, χωρίς να θεσπίζεται ρητώς η αρχή της επικουρικότητας ή της εφαρμογής της αυστηρότερης διάταξης σε περίπτωση σύγκρουσης νομοθεσιών και συνύπαρξης περισσότερων αδικημάτων.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και το υπόμνημα της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων¹, το οποίο κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων και στο οποίο οι νέες διατάξεις χαρακτηρίζονται ως δογματικά ασυνεκτικές, αποτελώντας, κατά την Ένωση, «αμάλγαμα ετερόκλητων στοιχείων των ειδικών υποστάσεων των άρθρων 216 και 386 ΠΚ χωρίς δογματική συνοχή». Παράλληλα, επισημαίνεται ότι ο όρος «παραποίηση», παρότι απαντά στην ιστορία της τέχνης, δεν ενδείκνυται για το Ποινικό Δίκαιο, καθώς στερείται της απαιτούμενης σαφήνειας κατά το άρθρο 7 του Συντάγματος (αρχή της νομιμότητας των ποινών) και ενδέχεται να δυσχεράνει την απόδειξη των σχετικών αδικημάτων ενώπιον των δικαστηρίων.

Με δεδομένα τα ανωτέρω, ερωτάται η αρμόδια Υπουργός:

1. Για ποιον λόγο δεν προβλέφθηκε ρητώς ότι οι διατάξεις του Ν. 5271/2026 αφορούν αποκλειστικά σύγχρονα έργα τέχνης;
2. Γιατί δεν ορίστηκε με σαφήνεια ότι οι νέες ρυθμίσεις δεν εφαρμόζονται σε πολιτιστικά αγαθά που προστατεύονται από τον Ν. 3028/2002;
3. Πώς διασφαλίζεται ότι δεν θα εφαρμοστούν οι ηπιότερες ποινικές διατάξεις του νέου νόμου σε υποθέσεις που αφορούν μεταβυζαντινά έργα, θρησκευτικές εικόνες ή άλλα προστατευόμενα πολιτιστικά αγαθά;
4. Για ποιον λόγο δεν προβλέφθηκε ρητώς η αρχή της επικουρικότητας ή της εφαρμογής της αυστηρότερης ποινικής διάταξης σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του Ποινικού Κώδικα και της αρχαιολογικής νομοθεσίας;
5. Πώς απαντά το Υπουργείο στις τεκμηριωμένες ενστάσεις της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων σχετικά με την ασάφεια και την έλλειψη δογματικής συνοχής των νέων διατάξεων;

¹ <https://www.dimokratia.gr/politiki/651872/akyrose-ton-archaiologiko-nomo-i-mendoni/>

6. Προτίθεται το Υπουργείο να προβεί σε νομοθετικές ή ερμηνευτικές παρεμβάσεις, προκειμένου να αποσαφηνιστεί το πεδίο εφαρμογής του νόμου και να διασφαλιστεί πλήρως η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκης

Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης

Γιώτα Πούλου
Βουλευτής Βοιωτίας

Θεοδώρα Τζάκρη
Βουλευτής Πέλλας

Ραλλία Χρηστίδου
Βουλευτής Β3 Τομέα
Αττικής